Oceania

Oceania – nazwa zbiorowa wysp Oceanu Spokojnego, które wraz z Australią tworzą odrębną część świata nazywaną Australią i Oceanią.

Mapa świata z zaznaczonym obszarem Australii i Oceanii

Spis treści

Położenie

Ludność

Gospodarka

Historia

Podział na regiony

Podział wysp ze względu na genezę

Podział polityczny

Zobacz też

Przypisy

Położenie

Oceania jest największym, w sensie przestrzeni geograficznej, subregionem Azji-Pacyfiku. Powierzchnia wynosi ok. 1,25 mln km². Subregion ten jest jednocześnie bardzo zróżnicowany, gdyż obejmuje średniej wielkości państwa, jak: Nowa Zelandia i Papua-Nowa Gwinea, oraz liczne wyspy pochodzenia wulkanicznego i atole na obszarze Pacyfiku, które dzieli się na trzy grupy według kryteriów antropologicznych, a nie geograficznych: Melanezja obejmująca większe wyspy południowo-zachodniego Pacyfiku; Polinezja, w skład której wchodzą wyspy leżące w trójkącie: Hawaje, Wyspa Wielkanocna i Fidżi; Mikronezja, której wyspy rozciągają się na północ od Melanezji, a na wschód od Filipin[1].

Największe wyspy Oceanii: Nowa Gwinea, Wyspa Południowa, Wyspa Północna, Nowa Brytania, Nowa Irlandia, Nowa Kaledonia, Viti Levu, Vanua Levu, Bougainville, Guadalcanal, Makira, Espiritu Santo,

Ludność

Zamieszkuje ją około 16 mln osób (2012), co stanowi zaledwie 0,25% ludności świata. Rozmieszczenie ludności jest nierównomierne – gęstość zaludnienia powyżej 250 mieszk./km²: Tonga (500), Nauru (476), Wyspy Marshalla (287), Guam (257), Samoa Amerykańskie (251); gęstość zaludnienia poniżej 10 osób/km²: Papua-Nowa Gwinea (8) i Niue (8). Wiele wysepek pozostaje niezamieszkanych. Występuje tu ludność autochtoniczna: Papuasi (ok. 3,1 mln), Melanezyjczycy (ok. 1 mln), Polinezyjczycy (ok. 870 tys.), Mikronezyjczycy (ok. 180 tys.).

Gospodarka

Na wyspach Oceanii uprawia się: palmę kokosową, trzcinę cukrową, banany, ananasy, drzewa chlebowe i w mniejszym zakresie kawę, kakao i kauczuk. Ludność trudni się również połowem ryb, perłopławów i żółwi szylkretowych.

Z bogactw mineralnych duże znaczenie mają: rudy kobaltu, rudy niklu (Nowa Kaledonia), rudy miedzi, złoto (wyspa Bougainville), fosforyty (Nauru) oraz guano. Wyspy Oceanii odgrywają dużą rolę w komunikacji morskiej i lotniczej. Ważne porty morskie: Auckland, Wellington, Lyttelton, Numea, Suva, Honolulu, Pago Pago, Rarotonga, Papeete, Madang, Port Moresby, Port Vila; oraz porty lotnicze: Honolulu, Nandi, Auckland, Wellington, Christchurch, Pago Pago, Papeete, Numea. Coraz ważniejszą gałęzią tutejszej gospodarki staje się turystyka, która najbardziej rozwinęła się na Hawajach i w Nowej Zelandii.

Historia

Obszar Oceanii w XVI wieku zaczęły penetrować wyprawy hiszpańskie i portugalskie. W XVII wieku dołączyli do nich Holendrzy, Francuzi i Anglicy, a w XIX wieku Niemcy i Amerykanie. Do końca XIX w. wszystkie wyspy Oceanii zostały skolonizowane przez państwa europejskie i Stany Zjednoczone. W 1907 roku niepodległość uzyskało pierwsze państwo Oceanii – Nowa Zelandia (dotychczas dominium brytyjskie). W okresie I wojny światowej terytoria niemieckie zajęte zostały przez Australię, Nową Zelandię i Japonię, w 1919 stały się one oficjalnie terytoriami mandatowymi Ligi Narodów pod zarządem tychże państw. W czasie II wojny światowej obszar Oceanii był areną działań wojennych japońskich i amerykańskich. Po kapitulacji Japonii w 1945 jej terytoria mandatowe jako terytoria powiernicze ONZ trafiły pod zarząd Stanów Zjednoczonych. W okresie powojennym większość terytorium zależnych uzyskało niepodległość: Samoa Zachodnie (1962), Nauru (1968), Tonga i Fidżi (1970), Papua-Nowa Gwinea (1975), Wyspy Salomona i Tuvalu (1978), Kiribati (1979), Vanuatu (1980), Federacja Mikronezji, Palau i Wyspy Marshalla (1994). Inne terytoria takie jak Niue, Wyspy Cooka, Mariany Północne czy Guam, posiadając szeroką autonomię, mają rangę państw stowarzyszonych z Nową Zelandią bądź USA.

Podział na regiony

Dzieli się na cztery części:

- Melanezję – 925 tys. km², 6,65 mln mieszk. (1993):
  - Nowa Gwinea, Archipelag Bismarcka, Wyspy Salomona, Santa Cruz, Nowe Hebrydy, Nowa Kaledonia, Fidżi;
- Mikronezję – 2,7 tys. km², 0,45 mln mieszk. (1993):
  - Mariany, Karoliny, Wyspy Marshalla, Wyspy Gilberta, Nauru, Banaba;
- Polinezję – 25,8 tys. km², 1,7 mln mieszk. (1993):
  - Hawaje, Line, Feniks, Tokelau, Tuvalu, Samoa, Tonga, Wyspy Cooka, Niue, Tubuai, Wyspy Towarzystwa, Tuamotu, Wyspy Gambiera, Markizy, Pitcairn, Wyspa Wielkanocna;
- i Nową Zelandię – 270,5 tys. km², 3,5 mln mieszk. (1993)

Podział wysp ze względu na genezę

- wyspy atolowe: np. wyspa Bora-Bora
- wyspy wulkaniczne: np. Hawaje

- kontynentalne: np. Nowa Gwinea

Podział polityczny

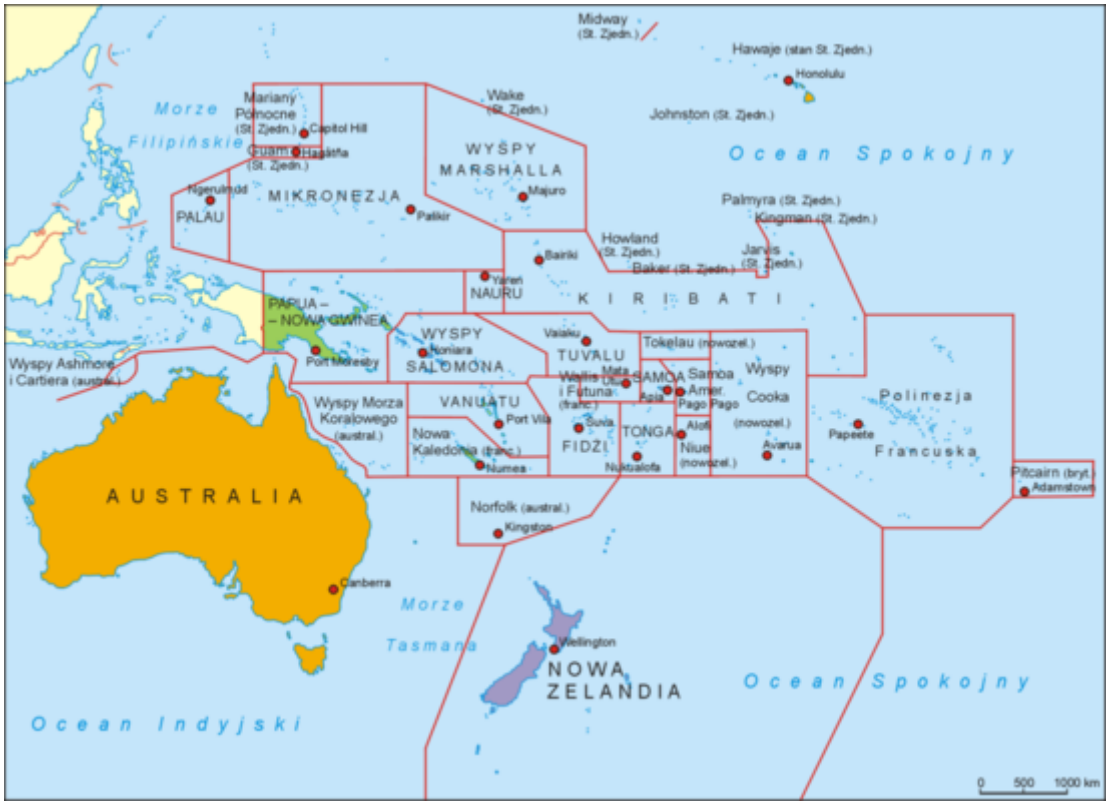

Mapa polityczna Oceanii

Podział polityczny Oceanii:

- niepodległe państwa:
  - Fidżi,
  - Kiribati,
  - Mikronezja,
  - Nauru,
  - Nowa Zelandia,
  - Palau,
  - Papua-Nowa Gwinea,
  - Samoa,
  - Tonga,
  - Tuvalu,
  - Vanuatu,
  - Wyspy Marshalla,
  - Wyspy Salomona;
- integralne części państw położonych poza Oceanią:
  - Hawaje (Stany Zjednoczone),
  - zachodnia część wyspy Nowa Gwinea (Indonezja),
  - Wyspa Wielkanocna, Sala y Gómez (Chile),

    - Ogasawara, Minami Tori-shima, Okino Tori-shima, Kazan Rettō (Japonia);
- posiadłości australijskie:
    - Norfolk,
    - Wyspy Morza Koralowego;
- posiadłość brytyjska:
    - Pitcairn;
- posiadłości francuskie:
    - Nowa Kaledonia,
    - Polinezja Francuska,
    - Wallis i Futuna;
- posiadłości nowozelandzkie:
    - Niue,
    - Tokelau,
    - Wyspy Cooka.
- posiadłości amerykańskie:
    - Baker,
    - Guam,
    - Howland,
    - Jarvis,
    - Johnston,
    - Kingman,
    - Mariany Północne,
    - Midway,
    - Palmyra,
    - Samoa Amerykańskie,
    - Wake.

Zobacz też

- Wyspy Oceanii

Przypisy

1. Edward Haliżak: *Stosunki międzynarodowe w regionie Azji-Pacyfiku*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 1999, s. 54. ISBN 83-87367-48-6.

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Oceania&oldid=60059625”

Tę stronę ostatnio edytowano 11 cze 2020, 22:48. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).